

KOLLÉGIUM

Szakmai - módszertani, információs folyóirat

A tartalomból:

**A szakképző iskolák
kollégiumai II.**

4. old.

Továbbképzés

9. old.

Diáktalálkozó

11. old.

**XV. évfolyam
2005.
6.szám**

Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kollégium, Gyomaendrőd

Emlékezés József Attilára

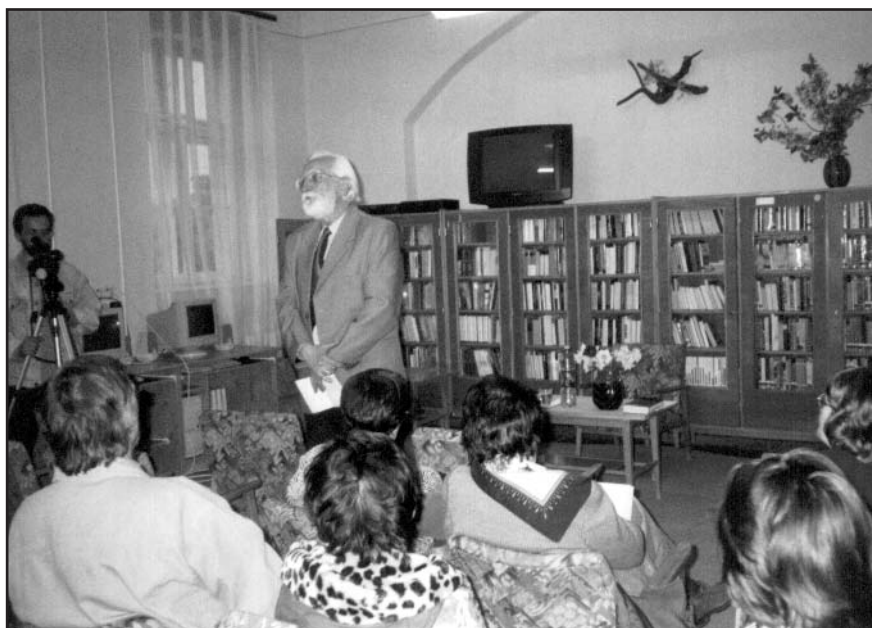
Szép és fölemelő ünnepség színhelye volt 2005. április 19-én délután 5 órakor a kalocsai Hunyadi János Középiskolai Kollégium. Az intézmény könyvtártermét csaknem zsúfolásig megtöltötték a kollégium diákjai, tanárai és a városból is nagy számban érkezett vendégek, hogy meghallgassák azt az előadást, amelyet e sorok írója tartott a száz éve született József Attiláról. A remekül sikerült, forró hangulatú irodalmi est a kollégium egész közösségét és mindenekelőtt Gulyás Béla igazgató úr ügyszeretetét, gondos szervező munkáját dicséri.

Ez a fejtegetés az elhangzott előadás legfontosabb gondolatait foglalja össze.

A kerek évforduló, amely szerte a hazában és a határon túli magyarság körében is élénk visszhangra talált, s tartalmasabbnál tartalmasabb megemlékezések sorát indította el, korrigálhatja azt az egyoldalú képet, amelyet az előző rendszer rajzolt a költőről, kijelölheti József Attila végleges és méltó helyét a magyar líra történetében.

Elfogultnak, szűkkeblűnek és túlhaladottnak kell tekintenünk azt a felfogást, amely József Attilát csupán proletárköltőnek nevezi, életének és költészetének centrumába a szervezett munkásmozgalommal kialakított kapcsolatát helyezi. Kétségtelen, hogy a munkásosztály követeként szólalt meg irodalmunkban, származása sajátos értékek megteremtését ösztönözte, de az egész nemzet horizontját átfogta, az egyetemesség, a „tisztá lét” csúcsait ostromolta.

Egyetemesség, világirodalmi szempontú összehasonlításban is ki-

Dr. Lisztóczy László irodalomtörténész, főiskolai docens

emelkedővé formálja líráját az a szintézis, amely térben és időben egyaránt hatalmas távolságokat ölelt át: ősit és újat, népit és korszerűt, keletit és nyugatit foglalt egységbe.

Teljesítménye Bartók Béla zenéjéhez hasonlítható, életművében a Németh László által megjelölt „bartóki szintézis” körvonalai sejlenek föl. A költészetét elemző írásokban már a kezdet kezdetén megfogalmazódott az a lényegbevágó fölismerés, hogy benne egy *Kalevalával* és szürrealizmussal komplikált, a nemzeti és az egyetemes dialektikáját megértő modern költő énekel.

Első kötetében, az 1922-ben megjelent *Szépség koldusában* a nyugatosok, elsősorban Ady Endre és a versgyűjteményhez előszót is író Juhász Gyula követője. A leckét tökéletesen megtanulta, s ezzel be is

rekesztette az előtte járt költőnemzedék követésének útját. Az 1925-ös *Nem én kiáltok*, az 1929-es *Nincsen apám, se anyám* és az 1931-es *Döntsd a tőkét, ne siránkozz* című kötetekben irányt váltott, s mindenekelőtt az avantgárd és a népköltészet formáival kísérletezett. Az avantgárd irányzatai közül az expresszionizmus, a konstruktivizmus és a szürrealizmus hatott rá. A szintézisreemtés korszaka az 1932-ben megjelent *Külvárosi éj* című kötettel, főként annak címadó versével kezdődött. 1934-ben válogatott műveit tette közzé a *Medvetánc*, 1936-ban új alkotásait a *Nagyon fáj*. Ebben a pályaszakaszban növekvő tudatossággal és elszántsággal saját korábbi eredményeinek klasszicizálására tört, kiteljesítve és egységbe forrasztva azokat a vívmányokat, amelyekkel egyéni hangjának keresése közben

Kollégium

Kiadja: a Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség, a „Kollégiumokért” Sajtóalapítvány megbízásából

Felelős kiadó: Horváth István **Főszerkesztő:** Benda János **Alapító főszerkesztő:** dr. Benedek István

Rovatszerkesztők: Fuchsné Hattinger Zsuzsanna, Gulyás Béla, Takács Ernő, Dr. Csépe György, Pethes Zoltán,

Szerkesztőség címe: Körösy László Középiskolai Kollégium 2500 Esztergom, Szent István tér 6. Tel./fax: 33/412-813

Terjesztés: Pethes Zoltán, Tel.: 30/9-376 - 042; **Előfizethető a kiadó címén:** 1417 BUDAPEST, Pf.:11. Tel./fax: (1) 352-9601

E-mail: kollegiumiszovetseg@mail.axelero.hu **Honlap:** www.kollegiumiszovetseg.axelero.hu **Példányszám:** 1500 **Ára:** 200 Ft

gazdagította eszköztárát. A finnugor ősköltészetig, a *Kalevaláig* és a vogul medvénekekig visszanyúló népiesség, az avantgardizmus és – a megszüntetve megőrzés dialektikája alapján – az esztétizáló modernség pólusai között teremtett harmóniát.

Hasonló törekvések jellemezték munkásságát eszme- és tudománytörténeti szempontból is. Korának legfőbb tudatformái is egységes és szerves világképpé rendeződtek költészetében. Verseibe az egyszerűség, a természetesség evidenciájával épült be a modern természet- és társadalomtudományok motívumvilága. Elsősorban filozófiai és pszichológiai műveltsége emelkedett messze az átlag fölé. A hegeli dialektika és a freudizmus eszme- és formateremtő tényezővé vált költészetében

Az abszurd létezés költője volt, az egzisztencialisták rokona, Pilinszky János szellemi elődje. Abszurditás-élménye elsősorban bölcséleti konzekvenciát jelentett, az embert körülvevő valóság lényeg szerinti felfoghatatlanságának és megmagyarázhatatlanságának ismeretelméleti összefüggéseit foglalta magában. Mindezt tovább fokozták személyes léte és a XX. század kiábrándító tapasztalatai. Az embertelenség, az otthontalanság, az elidegenedtség démonaival viaskodott, az a fájdalommal felismerés gyötörte, hogy az érdekletika és az értéketika küzdelmében az utóbbi megsemmisítő vereséget szenvedett. Korai alkotásai közül az 1925-ben keletkezett *Tiszta szívvel* tanúskodik talajvesztettségéről, lázadó indulatairól: soraiban a vanok nincsenekké válnak, negatív előjelet kapnak. Újabb kulcserve az 1933-ban írt *Reménytelenül*, amely egy kozmikus hidegségű és sötétségű űrben, a „semmi ágán” vacogó ember reménytelenségét, szorongását öntötte formába. Három népszerű, a költői pálya végén keletkezett számvetés-verse, a *Talán eltűnök hirtelen...*, a *Karóval jöttél...* és az *Ime, hát meglettem hazámat...* egyetlen, meg nem szakadó vallomás és panasz a világ s benne a maga élete vélt értelmetlenségéről.

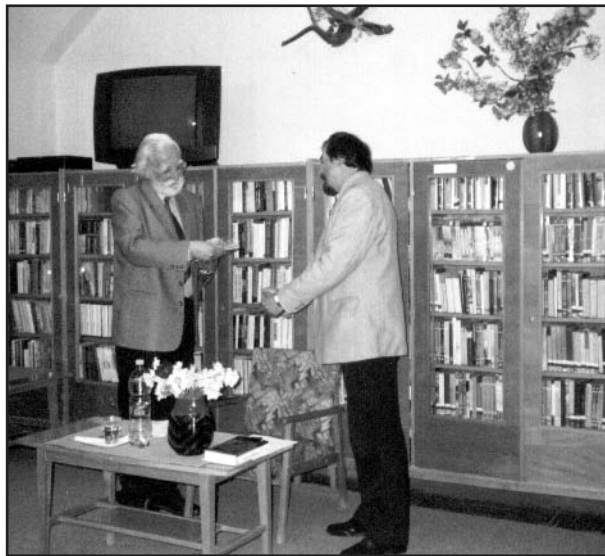
B. Mészáros Vilma fogalmazta meg *Bűn és bűnhődés Dosztojevszkij regényeiben* című tanulmányában, hogy a létet abszurditásként megélt ember számára három megoldás kínál-

kozik. Megkapaszkodhat a világ változtathatóságának, szebbé, teljesebbé, emberibbé formálásának hitében és az érte vállalt cselekvésben; Isten és a túlvilág kárpótolhatja őt a rosszért, nyugtalanul dobogó szíve – Szent Ágoston egyik szép gondolatát idézve – nyugalomra lelhet Jézus szívében; s ha végképp bezárul előtte minden ajtó, az abszurd és kegyetlen világ elől az öngyilkosságba menekülhet.

József Attila életében és költészetében ez a három út keresztelte egymást, elválaszthatatlanul egymásba fonódott. Lírája a létezés teljes terjedelmét átfogta, halálos komolysággal és elszánt hivatástudattal járta végig az értelem- és boldogságkereső ember előtt föltáruló alternatívákat és stációkat.

Hitt a cselekvés, a közösségért végzett munka értelmében. Gyermeki hittel és önfeláldozással vett részt a szervezett munkásmozgalomban, az illegalitás kockázatait, az apró, hétköznapi feladatok teljesítésével együtt járó kényelmetlenségeket és gyötrelmeket is vállalta. Úgy vélte, hogy a munkásosztály önmaga fölszabadásával az egész emberiséget fölszabadítja: olyan társadalmat terem, ahol a tulajdonviszonyok és az elosztás rendje az egyenlőség, az igazságosság elvére épül, s ahol az emberek „könnyebben megbocsátanak egymásnak”. Arról a világról szólt álmokat, ahol a gyűlölet helyett a szeretet uralkodik, ahol a trónon az édesanya szimbolikus alakja ül. Tiszta és szép, tettekre váltott hitében porig alázták: megbízhatatlannak ítélték, kirekesztették a mozgalmi életből, fasisztának bélyegezték...

Kötetnyi, szebbnél szebb istenes verset írt, a világ eredendő abszurditását Isten létének abszurdításával szerette volna feloldani. A „Mindenható, fölséges és jóságos Úr” ölelő karjaiba fogódzott, hogy ne legyen „-kegyetlen árva”, hogy el ne rántsa „a semmi sodra”. Ez a próbálkozása is csupán esztétikai szempontból hozott eredményt, egzisztenciális gondjait,

Dr. Lisztóczy Lászlót köszönti Gulyás Béla, a kollégium igazgatója

belső konfliktusait nem tudta föloldani. Talán azért, mert istenkeresésében egyoldalúan a racionális mozzanatok uralkodtak. S talán azért sem, mert nem volt releváns és tartós Krisztus-élménye, így az Isten létében rejlő tökéletesség nem válhatott kézzelfogható, közvetlenül átélhető valósággá és bizonyossággá számára. Kései istenes verseiben „az emberarcú hiányával” nézett farkasszemtel.

Az utolsó stáció, gyötrelmeinek végső, tragikus feloldása várt még rá: az öngyilkosság. *Ime, hát meglettem hazámat...* című verse arról tanúskodik, hogy a filozófiai öngyilkosságot már Balatonszárszó előtt elvégezte. Úgy készült a végzetes lépésre, hogy mindvégig megőrizte reményét egy emberibb világ eljövételében. Úgy érezte, ez a világ távol van még, túl földi léte határain. El kell hát búcsúznia attól a színhelytől, amely végletessé, elviselhetetlenné növelte gyötrelmeit és szenvedéseit:

*Szép a tavasz és szép a nyár is,
de szebb az ősz s legszebb a tél,
annak, ki tűzhelyet, családot,
már végképp másoknak remél.*

A szavak közé rejtett, a paradox fokozással katartikussá formált kívánság rövid és szomorú életének legfontosabb tanulságait összegzi. Azokat az értékeket mutatja föl az utódoknak, amelyekre ő egész életében hiába vágyott: az otthon melegét, a megtartó és fölemelő szeretet békeségét.

*Dr. Lisztóczy László
irodalomtörténész, főiskolai docens*

A szakképző iskolák kollégiumai II. rész

Az első részben a kollégiumok általános működési paramétereit, tárgyi feltételrendszerüket ismertettük a Felsőoktatási Kutatóintézet által készített és 2004-ben megjelentetett felmérés alapján. Ebben a részben a személyi feltételrendszerre vonatkozó vizsgálat főbb következtetéseit ismertetjük. A tanulmány ezen fejezete „érzékeny” kérdésekkel foglalkozik, hiszen magunkról, kollégiumi tanárokról mutat egy olyan „-tüköröt”, mely realisan felsorakoztatja a hiányosságokat és azokat a gondokat, melyekkel e szakterületen dolgozók rendszeresen találkoznak. Ismételten köszönet illeti a szerzőt, hogy engedélyezte a tanulmány közzétételét lapunkban, amely biztosan sok érdemi, a szakmai fejlődést elősegítő következtetés levonására szolgál olvasóink számára.

- Szerk. -

Nevelőtanárok

Az általunk vizsgált kollégiumok **összesen 1187 pedagógust foglalkoztatnak**, egy intézményben átlagosan hét tanár dolgozik. A tanárok túlnyomó többsége (97%-a) főállású. A kollégiumi nevelőtanárok között a **férfiak aránya 56%**. Az interjúkból az derült ki, hogy a nevelőtanárok döntő többsége első generációs értelmiségi. Szüleik többnyire parasztok vagy munkások voltak. Elvértve akad a szüleik között egy-két tisztviselő vagy tanító. Szinte valamennyien komoly erőfeszítéseket tettek annak érdekében, hogy diplomát szerezzenek, vagyis többségük konfliktusokkal és erőfeszítésekkel terhelt mobilitási utat tett meg.

A tanárok többsége az **idősebb korosztályhoz tartozik**. Mindössze egyötödük 30 év alatti, tanárok közel fele (45%) középkorú, és több mint egyharmaduk 50 év feletti. Azt tapasztaltuk, hogy az átlagnál is több az idősebb nevelőtanár a megyeszékhelyi kollégiumokban és a nagy létszámú kollégiumokban.

Mivel „nevelőtanári” képzettség a pedagógiai szakmákon belül nem létezik, a nevelőtanárságra nem képezik az embereket, hanem pályájuk során „alakulnak” nevelőtanárrá. Interjúalanyaink közül fiatal korában senki sem „késült” nevelőtanárnak, valamennyi esetben „az élet hozta úgy”, hogy nevelőtanár lett belőlük. A szakmai iskolák kollégiumainak nevelői ezért tanulmányaik és foglalkozási

pályájuk szerint is igen „**vegyes**” **összetételű csoportot** alkotnak. Eddigi pályájuk alapján két nagy csoportba sorolhatók.

Az egyik (kisebb létszámú) csoportba azok a nevelőtanárok tartoznak, akik fiatalok, néhány évvel ezelőtt végeztek valamelyik felsőfokú intézményben, többnyire valamilyen tanári szakon. Ők általában kényszerűségről vállaltak nevelőtanári állást, mert a szakmájukban nem tudtak elhelyezkedni. Jellemző rájuk, hogy a nevelőtanárság mellett továbbtanulnak (előfordul, hogy a pedagógus szakmától távol eső egyetemeken), és hosszú távon ennek megfelelő, jobb állásokat remélnék.

A nevelőtanárok egy másik (lényegesen nagyobb) csoportjába az **idősebb, tapasztaltabb tanárok tartoznak**. Jellemző rájuk, hogy nem nevelőtanárként kezdték a pályájukat, és ők is valamilyen kényszerhelyzet folytán kerültek jelenlegi munkahelyükre. Közöttük is két nagy csoport különböztethető meg.

Az egyik csoportba azok a nevelőtanárok tartoznak, akik pedagógus végzettséggel rendelkeznek, és **korábban is tanárok voltak**, de valamilyen oknál fogva (pl. lakóhely változtatás, az iskola átszervezése, korábbi munkahelyük elvesztése, stb.) nem taníthattak tovább, s ezért vállaltak nevelői állást. Általában pedagógiai főiskolai (tanítóképző vagy tanárképző) diplomával rendelkeznek, ami a kollégiumi nevelőséghez elegendő, de középfokú iskolában nem

megfelelő képzettség a tanításhoz. Lényegében ők is kényszerűségről vállalták a nevelőtanárságot, de a legtöbben úgy nyilatkoztak, hogy „-megszerették” ezt a munkát, és már nem is akarnak munkahelyet változtatni.

A másik csoportba azok a **szakmai elméleti tanárokból, vagy szakoktatókból** lett nevelőtanárok tartoznak, akik korábban szakmai iskolákban tanítottak, de az iskola profiljának átszervezése, vagy a gyereklétszám radikális csökkenése lehetetlenné tette tanárként való további foglalkoztatásukat. Az ő foglalkozási pályájuk a legváltozatosabb. Gyakori, hogy eredetileg termelőüzemekben dolgoztak, ott szakoktatóként kapcsolatba kerültek az oktatással, majd az iskolák szaktanári állományába kerültek. Többségük eredetileg valamilyen szakmai egyetemet vagy főiskolát végzett (pl. műszaki, agrár vagy közgazdasági végzettsége van), és ezt egészítette ki később valamilyen pedagógiai (szakmai tanári) végzettséggel. Eredetileg ők sem saját ambíciójukból lettek nevelőtanárok, de mivel többségük már meglelt korú, ők sem terveznek a jövőben munkahely változtatást. Pályaképéből következően erre a csoportra jellemző leginkább az „élethosszig tartó” tanulás. Miután többféle foglalkozásuk volt, többféle képzettségi követelménynek kellett megfelelniük, gyakori, hogy munka mellett többféle felsőfokú intézménybe is jártak, és többféle felsőfokú végzettséget szereztek.

Az életutakból az is jól látszik, hogy a pedagógusok a „nevelőtanárságot” általában nem saját szándékukból, hanem **kényszer tényezők hatására** választják, s aztán vagy azért maradnak meg ezen a pályán, mert „megszeretik” ezt a tevékenységet (tehát azonosulnak vele és izgalmas pedagógiai feladatnak tartják), vagy azért, mert egyszerűen csak „beletörődnek” a helyzetükbe és már nincs energiájuk ezen változtatni. A felsorolt foglalkozási pályákból következik, hogy a szakképző iskolák

nevelőtanárai **képzettség tekintetében is igen változatos képet mutatnak**, testnevelő tanártól esztergályosból lett szakoktatóig mindenféle képzettséggel rendelkező tanárok megtalálhatók közöttük. Több mint egynegyedük (27,5%) társadalomtudományi, egy-egyötödük természettudományi és szakelméleti, közel egytizedük (8,6%) szakmai gyakorlati, 5%-uk idegen nyelvi, 7%-uk készségtárgyi illetve tanítói képzésben vett részt. A 191 kollégiumban mindössze hat olyan tanárt találtunk, aki gyógypedagógus vagy pszichológus végzettséggel rendelkezik.

A kollégiumi tanárok **egyharmada egyetemi, kétharmada pedig főiskolai végzettséggel rendelkezik**. A középiskolai végzettséggel rendelkezők aránya elenyésző (2%). A nevelőtanárok iskolai végzettsége csupán a kollégium típusával mutat kapcsolatot, amennyiben a szakmunkás többségű kollégiumokban az átlagosnál kevesebb az egyetemet végzett nevelőtanár, és az átlagosnál több a középiskolát végzettek aránya.

A nevelőtanárok esetében a házastársak képzettsége és foglalkozása (csak úgy, mint a pedagógus társadalom alsó, főiskolát végzett régióiban általában) szorosan illeszkedik a „nevelőtanárságnak” megfelelő társadalmi pozícióhoz. A férfi nevelőtanárok esetében ez a **leggyakrabban pedagógus** (óvónő, tanítónő, általános iskolai tanár, stb.) végzettségű feleséget jelent. Elvéve találtunk egy-két ennél magasabb presztízsű értelmiségi foglalkozást (pl. ügyvéd) a feleségek között. Az is elég gyakori, hogy ha a feleség pedagógus, maga is nevelőtanárként dolgozik, vagy ugyanabban az iskolában tanít, amelynek a kollégiumában a férj nevelőtanár. Egy-két esetben az is előfordul, hogy a feleség érettségivel rendelkező gazdasági ügyintéző vagy adminisztrátor.

A nevelőtanárnők esetében a **férjek foglalkozása jobban szóródik**. Találkoztunk a feleségnél magasabb pozíciókat betöltő férjekkel (pl. főiskolai tanár, iskolaigazgató), de viszonylag gyakran előfordulnak felsőfokú végzettségű, vagy középfokú végzettséggel rendelkező vállalkozó férjek is. A feleségek esetében az is gyakori, hogy lakóhely és munkahely válasz-

tásuk a **férjek karrierjéhez illeszkedik**. (Pl. azért költöznek más településre, és azért vállalnak ott „jobb híján” nevelőtanárságot, mert a férj ott talál kedvezőbb elhelyezkedési lehetőséget.)

A nevelőtanárok többsége (csak úgy, mint az első generációs értelmiségiek és a pedagógusok általában) nagy gondot fordított saját gyerekei iskoláztatására. A még 18 éven aluli gyerekek többsége gondosan kiválasztott gimnáziumba vagy szakközépiskolába jár. A felnőtt gyerekek döntő többsége pedig diplomát szerzett. Gyakori, hogy „-divatos” (informatikai, jogi, közgazdasági) diplomával rendelkeznek, de a lányok esetében a pedagógus végzettség is elég gyakran előfordul. A felnőtt gyerekek többsége sikeresen boldogul a pályáján. Egyetlen munkanélkülit sem találtunk közöttük. Amikor azt kérdeztük a nevelőtanároktól, hogy ennek a pályának mik az előnyei és a hátrányai, a legtöbben saját korábbi iskolai tapasztalataikhoz, ill. iskolákban dolgozó kollegáik munkájához hasonlították a nevelőtanári tevékenységet. Ennek **előnyei között a legtöbben a nevelésre fordítható idő nagyobb mennyiségét és a gyerekekkel való kötetlen együttlét lehetőségét** említették.

Ugyanakkor a nevelőtanári beosztás egyértelmű **hátrányai** közé sorolták a **kedvezőtlen munkabeosztást**. Miután a kollégiumban élő gyerekek folyamatos felügyeletet igényelnek, elkerülhetetlen, hogy a nevelőtanárok délutáni és éjszakai műszakban is dolgozzanak. A családos nevelőtanárok számára ez számos komplikációval és családi problémával jár, és sok nevelőtanár éppen emiatt nem vállalja tartósan ezt a megbízatást.

A nevelőtanárok éjszakai ügyelet alól való „tehermentesítését” a kollégiumok egy részében úgy oldják meg, hogy állandó éjszakai ügyeletes „felügyelőket” alkalmaznak, ami csökkenti a nevelőtanárok terheit. A másik, meglehetősen gyakori megoldás az, hogy a kollégiumon belül biztosítanak lakást a (többnyire egyedülálló) nevelőtanárok számára, akik az éjszakai ügyeletet elvállalják. A nevelőtanárok többsége az éjszakai ügyeletek nehézségein túl is **túlterheltségről** panaszkodott.

Ennek a helyzetnek általában többféle oka van:

- A nevelőtanárookra bízott gyermekcsoportok általában **megaladják azt a létszámot**, ahány gyerekkel szerintük eredményesen foglalkozni lehet. (ez a létszám a nevelőtanárok szerint maximum 20 fő, de ehelyett 25-30 fős csoportok vannak).
- Mivel a nevelőtestületek összetételében gyakoriak a változások, és sok a hiányzó nevelőtanár, a **helyettesítések** miatt a gyakorlatban egy-egy nevelőtanárra több munka hárul, mint amennyi jó színvonalon elvégezhető.
- A nevelőtanároktól **elvárt tevékenységek** megaladják azt az időkeretet, amennyi munkájukhoz rendelkezésükre áll (általában egyszerre kellene az egész csoportot felügyelniük, és speciális programokat szervezniük, pl. korrepetálás, csoportfoglalkozás, szabadidős programok).
- Mivel a kollégiumok általában nem alkalmaznak speciális képzettséggel (pszichológus, fejlesztő tanár, szociális gondozó, stb.) szakembereket, a rájuk szabott feladatok is a nevelőtanárokra hárulnak, amelyekkel többségük **megfelelő felkészültség hiányában** képtelen megbirkózni.

Többen említették a hátrányok között azt is, hogy a nevelőtanári munka eredményességét sokkal **nehezebb lemérni**, mint az iskolai oktatását. És végül többen a hátrányok közé sorolták azt a „közérzeti” tényezőt is, hogy a nevelőtanári pálya presztízse alacsonyabb, mint az iskolában oktató tanároké.

A nevelőtanári pálya és a kollégium, mint oktatási intézmény presztízse szorosan összefügg. A iskolák vezetőinek és pedagógusainak többsége, a kollégiumot az iskolához képest „másodrendű” fontosságú intézménynek tartja (hiszen ott nem folyik oktatás), és ez magyarázza, hogy gyakran az iskolákban nélkülözhető (vagy feleslegessé vált) tanárokkal töltik fel a kollégiumok nevelőtestületeit. A kollégiumi nevelőtanárságot „kényszerűségből”, „jobb híján”, „átmenetileg” vállaló nevelők alacsony színvonalú

pedagógiai tevékenysége pedig tovább rontja a kollégiumok presztízsét.

Nevelőtestületek

A szakmai iskolák kollégiumaiban a nevelőtestületek **átlagos létszáma 7 fő**, eszerint az átlagosan 118 fős kollégiumokban egy tanárra 18 gyerek jut. De mivel a nevelőtanároknak éjjel-nappal felügyelniük kell a gyerekekre, vagyis „műszakváltásban” dolgoznak, ez a gyakorlatban általában 25-30 gyereket jelent. A nevelőtanárok szerint ez a magas gyereklétszám egyértelműen rontja munkájuk eredményességét.

A nevelőtanári munka előbb felsorolt hátrányainak köszönhetően a legtöbb nevelőtanári testület állandó változásban van, vagyis gyakori a **cserélődés** a nevelőtanárok között.

Kutatásunk során is sok olyan kollégiumot találtunk, ahonnan éppen **hiányzott nevelőtanár**. A hiányzó nevelőket általában óraadókkal (pl. éjszakai ügyeletre vállalkozó kisebítőikkel) pótolják. **A kollégiumok igazgatóinak a fele jelezte, hogy intézményében jelenleg is van betöltetlen státusz**. Ez egy-egy intézményben átlagosan a nevelőtanári testület létszámához viszonyítva közel 10%-os hiányt jelent.

A nevelőtanárok hiánya mellett súlyos problémát jelent, hogy a legtöbb kollégiumban **hiányoznak a pedagógiai asszisztensek**. A szakképző iskolák kollégiumai csak elvétve alkalmaznak pszichológusokat, fejlesztő pedagógusokat, szociális munkásokat, holott a legtöbb nevelőtanár szerint erre igen nagy szükség lenne. Amikor azt kérdeztük az igazgatóktól, hogy milyen munkatársakra lenne még szükségük, azt válaszolták, hogy szeretnék megduplázni a pedagógiai asszisztensek számát, és nagy szükségét látnák annak is, hogy a kollégiumokban alkalmazott pszichológusok száma emelkedjen.

Az átlagosnál több nevelőtanárhiányt jeleztek a dél-dunántúli kollégiumok igazgatói és a nagy létszámú kollégiumok igazgatói.

A nevelőtanári testületeknek nem csak az összetétele más, mint az iskolai tan-
testületeknek, hanem a pedagógusok szakmai együttműködése is külön-

bözik. A kollégiumokban **a szakmai fórumok (értekezletek, viták, megbeszélések) az iskoláknál sokkal esetlegesebben, lazábban (sőt olykor egyáltalán nem) működnek**.

Ennek az okai általában a következők:

- A kollégiumok **nevelőtestületei sokkal kisebbek** (átlagosan 7 főből állnak) mint az iskolai tan-
testületek, tehát közvetlenebbek és intenzívebbek a személyes kapcsolatok, kevésbé van szükség „formalizált” megbeszélésekre.

- A kollégiumi nevelőtanárok **munkabeosztása** (az éjjel-nappali ügyeletek miatt) eltér az iskolai munkabeosztástól, gyakori, hogy „váltják egymást”, tehát viszonylag kevés időt töltenek egyszerre az intézményben, így a formális szakmai megbeszéléseket is komplikáltabb megszervezni.

- A kollégiumokban az ún. „problémák”, amelyekről a nevelőtestület tagjainak beszélnie kell, részben „mindennapi gondok” (a tárgyi körülményekkel, a napirenddel, a programokkal, stb. kapcsolatos kérdések), részben pedig a mindennapok során felmerülő nevelési problémák (pl. szabálysértések, konfliktusok). Ez utóbbiak általában ugyancsak „napi problémaként”, **praktikusan megoldandó feladatként** tematizálódnak, és nem alaposabb tárgyalást igénylő szakmai (nevelési) kérdésekként fogalmazzák meg őket. Formális megbeszélésre legfeljebb akkor kerül sor, ha valamelyik gyerek nagyon súlyos szabálysértést követ el, és „fegyelmi tárgyalást” rendeznek, amelyen pl. a kizárásáról kell döntenet. De ilyenkor is inkább egy „gyakorlatilag” eldöntendő kérdéssről van szó, mint „általános” nevelési problémáról.

- „Formális” nevelőtestületi megbeszélést tartanak általában akkor is, ha a kollégiumi „napirend” vagy a magatartási szabályokat összefoglaló „házirend” módosítására van szükség. Az ilyen alkalmak azonban nagyon ritkák (a legtöbb helyen a napirend és a házirend legfőbb szabályai évtizedek óta változatlanok).

Vagyis kutatásunk során azt tapasztaltuk, hogy jelenleg a kollégiumok nevelőtestületeinek életéből általában **hiányoznak a szakmai megbeszélések és viták „formális” alkalmi**.

Ez egyúttal a kollégiumi nevelőtestületek tevékenységének szakmai (nevelési) színvonalát is minősíti. A nevelőtanárok **a kollégiumi „nevelést” sokkal inkább eddigi tudásuk és tapasztalataik alapján végzett „egyéni” gyakorlati tevékenységnek tekintik**, mint közös beszédtemát szolgáló „együttes” szakmai munkának. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy azoknak a kollégiumi nevelőknek a többsége, akik nem csak átmeneti kereseti lehetőségnek tekintik, hanem komolyan veszik, és jó színvonalon, igényesen végzik a munkájukat, sokkal inkább egy „**jó szülőhöz**” hasonlítható, aki a mindennapok szintjén igyekszik segíteni a gyerekeknek a problémák megoldásában és a konfliktusok kezelésében, de nem érzi szükségét annak, hogy ezeket a problémákat általánosabb szinten, szakmai igényességgel tematizálja.

A nevelőtanárok munkájának színvonala természetesen attól is függ, hogy **milyen munkát várnak el tőlük a vezetőik**. A kollégiumi vezetők több mint fele volt (55%-a) elégedett a nevelőtestület munkájával. 43%-uk volt részben elégedett, és mindössze két vezetőt találtunk, aki egyértelműen elégedetlennek mutatkozott. Azt tapasztaltuk, hogy az ország keleti részében lévő, városi vagy kisvárosi, magasabb presztízsű, kisebb tanulólétszámot befogadó kollégiumok vezetői elégedettebbek beosztottaikkal, mint a központi régióban működő, községi, és nagy létszámú kollégiumok vezetői.

A nevelőtestületek munkájával való elégedettséget bizonyítja az is, hogy amikor azt kérdeztük a kollégiumok igazgatóitól, hogy ebben az évben mi jelentette számára a legsúlyosabb gondot, mindössze 40%-uk utal valamilyen nevelőtestülettel kapcsolatos problémára, és ezen belül is a legtöbben (20%) a nevelőtanárok alacsony bérét említették. Ahhoz képest hogy milyen gyakori a nevelőtanárhiány (a kollégiumok feléből hiányzik legalább egy nevelő), az igazgatóknak mindössze a 9%-a említette ezt a gondot között, és ahhoz képest, hogy milyen csekély eredményt tudnak elérni a kollégiumi nevelőtanárok hátrányos helyzetű tanítványaik nevelése és tanulmányi felzárkóztatása terén, mindössze az igazgatók 7%-a

említette aktuális gondjai között kollégái munkájának gyenge minőségét.

A nevelőtanárokkal készült interjúk arról győztek meg bennünket, hogy nem csak az intézményeken belül „lazák” a szakmai kapcsolatok, hanem a **különböző kollégiumokban dolgozó nevelőtanárok között is ritkábbak és kevésbé intenzívek a szakmai kapcsolatok**, mint az iskolák pedagógusai között. Jó néhány olyan kollégiumi nevelővel találkoztunk, akinek nem hogy szakmai kapcsolatai nincsenek, de nem is ismer más kollégiumot. Elég sokan voltak olyanok is, akik legfeljebb különböző kollégiumi rendezvények (pl. sportversenyek) alkalmával találkoznak más kollégistákkal és más kollégiumok nevelőivel. És viszonylag kevés olyan nevelőtanárral találkoztunk, aki szakmai tapasztalatszerzés céljával járt más kollégiumokban. Ez leginkább a kollégiumvezetők esetében fordult elő. Ugyancsak ritkán számoltak be a nevelőtanárok arról, hogy szakmai továbbképzéseken vettek részt, amely alkalmat teremthetett volna más nevelőtanárokkal való megismerkedésre. Összességében tehát a nevelőtanárok „szakmai élete” meglehetősen „szegényesnek” mondható. A beszélgetések alapján az a benyomásunk, hogy ha a kollégiumokban „rendben mennek a dolgok”, **sem ők maguk, sem vezetőik és intézményeik fenntartói nem tulajdonítanak túl nagy jelentőséget szakmai fejlődésüknek és továbbképzésüknek.**

Igazgatók

A vizsgált kollégiumok döntő többsége (97%) az adott szakképző iskolával közös igazgatás alá tartozik. Ez lényegében azt jelenti, hogy ezek az **intézmények gazdasági tekintetben az iskola részei, szakmai tekintetben viszont bizonyos önállóságot élveznek.** A vezetői funkciókat sok esetben úgy alakították ki, hogy az iskola igazgatója egyúttal a kollégium igazgatója is, és a kollégium vezetője (esetleg igazgatóhelyettesként) szakmai szempontból irányítja az intézményt.

Az általunk megkérdezett kollégiumi vezetők **átlagosan 9 éve vezetik intézményeiket 42%-uk ezt megelőzően a kollégiummal együttműkö-**

dó szakképző iskola tanára volt. Egyharmaduk dolgozott korábban ugyanebben a kollégiumban nevelőtanárként, 20%-uk máshol volt tanár, 8%-uk pedig nem iskolában dolgozott. Az igazgatók életútja leginkább abban különbözik a nevelő-tanároktól, hogy közülük többen **töltötték már be valamilyen vezetői funkciót** (igazgató, igazgatóhelyettes) a kollégiumhoz tartozó, vagy egy másik szakképző iskolában.

A vizsgált szakképző iskolai kollégiumok igazgatóinak a **többsége (59%-a) férfi, és többségük (56%) egyetemi végzettséggel rendelkezik. A kollégiumi igazgatók átlagéletkora 51 év.** Férfi igazgatókat az átlagosnál nagyobb arányban találtunk a megyeszékhelyi és a községi kollégiumok élén, valamint a nagy létszámú, és a szakmunkás többségű kollégiumok élén. Minél nagyobb településen működik egy kollégium, annál valószínűbb, hogy egyetemet végzett igazgató vezeti, és ugyancsak az átlagosnál magasabb az egyetemet végzett igazgatók aránya a központi régió kollégiumaiban, valamint a többségében szakközépiskolásokat és gimnazistákat befogadó kollégiumokban. Ha az igazgatók életkorát is összevetjük a kollégiumok egyéb jellemzőivel az derül ki, hogy minél kisebb településen működik a kollégium, annál fiatalabb az igazgatója (míg a megyeszékhelyeken közel 54 év a vezetők átlagéletkora, addig a községekben csak 48 év), és minél nagyobb létszámmal működik a kollégium, annál valószínűbb, hogy idősebb igazgató irányítja.

Ha az igazgatók jellemzőit az általuk vezetett kollégiumi nevelőtestületek jellemzőivel hasonlítjuk össze, az derül ki, hogy az **igazgatók között valamivel több a férfi, sokkal több az egyetemet végzett tanár, és lényegesen több az idősebb tanár.** A férfiak, az egyetemet végzetek, és az idősebb tanárok többsége mind a nevelőtestületek, mind az igazgatók esetében elsősorban a nagyvárosi kollégiumokra jellemző. A főként szakmunkástanulókat befogadó kollégiumok esetében a nevelőtanárok és az igazgatók között is az átlagosnál több a férfi és több az idősebb tanár, míg a többségében érettségire készülöket befogadó kollégiumokban a nevelő-

tanárok és az igazgatók között is az átlagosnál több az egyetemet végzett. A vizsgált kollégiumok igazgatóinak összetétele **szakjaik tekintetében a nevelőtanárokhoz hasonlóan vegyes képet mutat.** Egyharmaduk humán szakon végzett, közel azonos (26-28%) a reál és a szakmai végzettségűek aránya, és a vezetők egytizede tanult készség tárgyakat.

Azt tapasztaltuk, hogy a kollégiumi igazgatóktól **elsősorban az intézmény menedzselését** (a tárgyi feltételek és az anyagi támogatások biztosítását) **várják el kollégáik**, ami a jelenlegi körülmények között egyáltalán nem kis feladat. Erre utal az is, hogy amikor azt kérdeztük a kollégiumok igazgatóitól, hogy mi jelentette számukra a leg súlyosabb problémát ebben az évben az derült ki, hogy a tárgyi feltételek biztosítása okozta a legnagyobb gondot. Közel háromnegyedük szerint a legnagyobb probléma a berendezések korszerűsítése, és 60%-uk szerint az épületek karbantartása is komoly nehézséget jelentett.

Mint már említettük a nevelőtestülettel kapcsolatban kevesebb problémát érzékeltek az igazgatók, bár egyötödük úgy gondolja, hogy a nevelőtanároknak túlságosan alacsony a fizetése. A tanulókkal kapcsolatban az igazgatók számára a legnagyobb nehézséget a tanulmányi gondok jelentik. Emellett 38%-uk jelezte, hogy gondot okoz a tanulók magatartási problémája, további egyötödük szerint pedig a szülőkkel való kapcsolattartás is nehézséget okoz.

A problémák közül a legtöbben hármat jelöltek meg. Az adatok főkomponens elemzése, amely az együttes választásokat mutatja meg, hat csoportba rendezte a problémákat:

- Az első csoportba a tanulókkal kapcsolatos problémák kerültek: tanulmányi és magatartási problémák, illetve a szülőkkel való kapcsolattartás.
- A második csoportot a tanárokkal kapcsolatos problémák alkotják: a tanárhiány, a nevelőtanárok alacsony bére, illetve nem megfelelő képzettségük.
- A harmadik csoportba a tárgyi feltételek hiányosságai tartoznak az intézmény finanszírozásának biztosítása, és az épületek karbantartása.
- A negyedik csoportot konfliktus

csoportnak is nevezhetnénk, mivel ide tartozik a nevelőtestületen belüli konfliktusok kezelése, illetve az alacsony tanulói létszám.

- Az ötödik csoportot a tárgyi feltételek további hiányosságai alkotják: a berendezések korszerűsítése és a szolgáltatások minőségének biztosítása.
- Az utolsó csoport a mennyiség és minőség ellentéte, mivel ide tartozik a tanulói férőhely hiány és a nevelőtanárok munkájának minőségével kapcsolatos probléma.

A felmerülő problémákkal kapcsolatos vizsgálati megállapítások:

- A tanulókkal kapcsolatos problémák, mint a magatartási probléma és a szülőkkel való kapcsolattartás leginkább a központi régió kollégiumaiban jelentenek nehézséget.

- A kisvárosokban és a községekben a legnehezebb feltölteni a kollégiumi férőhelyeket, és a községi kollégiumokban a legnehezebb a megfelelő képzettségű tanárok biztosítása is.
- Az önkormányzati intézmények közül a megyei fenntartásúak vannak viszonylag jobb helyzetben.
- Az épületek karbantartása, az intézmény finanszírozása és a tárgyi feltételek korszerűsítése terén is a helyi önkormányzati fenntartású intézmények helyzete nehezebb.
- A nem önkormányzati fenntartású intézményekhez képest közel kétszer, illetve másfélszer több helyi fenntartásban működő kollégium küzd karbantartási és finanszírozási problémákkal.
- A tanárok bérével is az önkormányzati fenntartású intézmények

igazgatói elégedetlenebbek.

- Az intézmény presztízse szerint az alacsonyabb színvonalú kollégiumokban nagyobb gondot jelent a berendezések korszerűsítése, a tanárok munkájának minősége és a tanulók magatartási problémái, mint a magas színvonalúakban.
- Minél nagyobb a kollégium, annál több igazgató kifogásolta diákjai viselkedését.
- A szakképző kollégiumokban nagyobb gondot jelentenek a tanulók tanulmányi és magatartási problémái, ill. a szülőkkel való kapcsolattartás, mint a gimnáziumi tanulókat is befogadó intézményekben.
- A tanulók magatartási és tanulmányi problémái főként az alacsonyabb presztízssű, nagyobb méretű, csak a szakképzésben tanuló diákokat befogadó kollégiumokban jelent nehézséget.

Idén is volt

„Legügyesebb kollégista” országos verseny

Mint ahogy arról már beszámoltunk, az immár több éves hagyománynak megfelelően március 11-12-én került lebonyolításra Cegléden a kollégiumok közötti „Legügyesebb kollégista vetélkedő”. Az elért eredményekről most számolunk be.

Az egyéni versenyek eredményei:

Lányok 16 év alatt:

Első Szelezcky Hajnalka a ceglédi Dózsa György Kollégium tanulója. Második a szombathelyi Hermann Ottó Kollégium diákja Nagy Alexandra, míg a harmadik a törökszentmiklósi Székács Elemér Kollégiumból Major Viola.

Lányok 16 év felett:

Első a kecskeméti Tánicsics Kollégium tanulója Lévai Kitti. Második a nagykovácsi Toldi Miklós Kollégium diákja Poller Ágnes, harmadik a soproni Róth Gyula Kollégiumból Lunk Eszter.

Fiúk 16 év alatt:

Első a nagykovácsi Toldi Miklós Kollégium Marticsa Dénes, második Vass Roland a soproni Róth Gyula Kollégiumból, harmadik Pető Tamás a Széchenyi Kollégiumból, Nyíregyházáról.

Fiúk 16 év felett:

Első Szabó Richárd Esztergom Géza Fejedelem Kollégium, második Hálám Róbert Hermann Ottó Kollégium Szombathely, harmadik Wallacher Ákos Róth Gyula Kollégium Sopron.

A tájképfestésben első Balázs Tibor a békési Németh László Kollégiumból, második Balogh Ágnes az egri Bornemissza Gergely, harmadik Tóth Kata a nagykovácsi Toldi Miklós Kollégiumból.

Tányérfestésben első Gángol Beatrix a kecskeméti Tánicsics, második Halász Lilla a tatabányai József Attila, harmadik Lajos Bettina a pécsi Hajnóczi Kollégium tanulója.

Különdíjat kapott Csáki Mariann a nyíregyházi Széchenyi, illetve Papp Mónika a kalocsai Hunyadi János Kollégium diákja.

Valamennyi versenyszámot /sport és képzőművészet/ figyelembe véve az összesített csapatversenyben:

Első a szombathelyi Hermann Ottó, második a nagykovácsi Toldi Miklós, harmadik a soproni Róth Gyula Kollégium csapata.

Eredményhirdetésekor valamennyi első helyezett /csapat és egyéni sportoló/ kupát és oklevelet kapott, a második és harmadik helyezettek oklevélben részesültek.

A képzőművészeti verseny helyezettei kerámiát, könyvet és oklevelet kaptak. Külön díjaztuk - a kiírásban meghirdetett - a verseny logó pályázatára beérkezett pályaműveket.

Az összesített versenyben győztes a szombathelyi Hermann Ottó Kollégium csapata, egy évig őrizheti a verseny győztesének járó vándorkupát.

A szervezésben és lebonyolításban a kollégium tanári kara és szinte valamennyi dolgozója mellett sok diákunk is kivette részét.

Köszönet a sikerek valamennyi Kovácsának, beleértve az ideérkezett kollégiumok tanárait is, akik a sportversenyek lebonyolításában segítettek. ***Gratulálunk valamennyi résztvevőnek, rendezőnek!***

Végezetül köszönet hangján kell szólni a Pest megyei Közgyűlésről és Cegléd Város Önkormányzatáról, akik anyagi támogatása nélkül nem lettünk volna képesek ezt a rendezvényt ilyen színvonalon lebonyolítani.

Viszlát hasonló jó versenyen, jövőre Szekszárdon!

*Frank János nevelőtanár
a verseny főszervezője*

Továbbképzés

Tisztelt Kollégák!

Örömmel értesítjük a Kollégákat, hogy az oktatási miniszter által kiadott pedagógus továbbképzési jegyzékben három alapítási és indítási engedéllyel rendelkező tanfolyam található (Oktatási Közlöny 35/II./2003. december 30.). Így a lehetővé vált, hogy a 277/1997 (XII. 22) számú OM rendeletben szabályozott továbbképzésben résztvevők felhasználják a normatív alapon járó továbbképzési támogatást. A programok teljesítésével külön-külön adjuk ki a tanúsítványt. A három programmal (összesen 30+30+60=120 óra) teljesíthető a kötelező hét évenkénti továbbképzés. 2006 január 1-től a munkáltató már kéri a kötelező hét évenkénti továbbképzés teljesítését!

A Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség dr. Benedek Istvánt kérte fel a kollégiumpedagógiához kapcsolódó továbbképzési kurzusok tematikájának kidolgozására, az akkreditációs és indítási folyamat lebonyolítására.

Folyamatban van a „Tanuljunk tanulni!”, Tanulásmódszertani foglalkozás a kollégiumban című 4. kurzus (30 óras) akkreditációja. Tervezzünk, hogy az alapprogram minden témaköréhez akkreditálunk egy 30 óras képzést.

1. Kurzus

Kollégiumpedagógiai ismeretek

Alapítási engedély száma: OM 241/44/2003.

Indítási engedély száma: OM 243/103/2003.

Foglalkozási órák száma: 30 óra

A továbbképzés díja: 38 000.- forint

2. A TOVÁBBKÉPZÉSI PROGRAMRA VONATKOZÓ ADATOK

2.1. A továbbképzési program megnevezése

Kollégiumpedagógiai ismeretek

2.2. A továbbképzés célja

A kollégiumi nevelőtanári munkát vállaló kezdő vagy kevés gyakorlattal rendelkező pedagógusoknak átfogó kollégiumpedagógiai ismereteket adni:

- a kollégiumi nevelés történetéről, hagyományairól,
- módszereiről, gyakorlatáról,
- az alkalmazott szakmai irányzatairól,
- az országos kollégiumi hálózatról.

2.3. A továbbképzés során elsajátítandó tartalmi követelmények

- Ismerjék meg a kollégiumi neveléstörténet főbb állomásait, a jellemző egyházi és világi kollégiumi típusokat, különösen a diákönkormányzati hagyományokat.
- Azonosítsák be saját intézményük pedagógiai rendszerét, a mai kollégiumi felfogások alapján. Alkotó módon ismerjék a felzárkóztatás és tehetséggondozás

kollégiumi módszereit, irányait, ismerjék a pedagógiai szituációelemzés kritériumait.

- Hasonlítsák össze intézményük alapidokumentumait (nevelési, pedagógiai program, házirend, diákönkormányzati SZMSZ) más intézmények alapidokumentumaival.
- Tájékozódjanak a Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség tevékenységéről, az országban folyó szakmai és szervezeti fejlesztésekről.

2.4. A továbbképzés részletes tematikája

1. Téma: A kollégiumi nevelés neveléstörténeti áttekintése

- Hálókamrák, burzák, kollégiumok
- A kolostoriskolák és internátusok
- A felekezeti és rendi intézmények, a híres kollégiumi városok, intézmények, reformkori törekvések
- A századforduló bentlakásos intézményei
- A népkollégiumok működése, szerepe
- A diákönkormányzatiság fejlődéstörténete

2. Téma: A kollégium a közoktatás rendszerében

- A kollégiumi nevelés törvényi bázisa, kollégiumok a közoktatási törvényben
- A kollégium jellemző alapidokumentumai (nevelési, pedagógiai program, házirend, munkaterv, diákönkormányzati SZMSZ),
- A kollégiumi nevelés funkciói, kollégiumi típusok, szakmai irányzatok
- A kollégium hagyományrendszere

3. Téma: Egyén, csoport, közösség

- A kollégium, mint szervezet
- A kollégiumi funkciók érvényesülése
- Felzárkóztatás, tehetséggondozás a kollégiumban

4. Téma: Személyiségfejlesztés a kollégiumban

- A kollégiumi tanár
- A bánásmód differenciáltsága
- Környezetkultúra a kollégiumban
- A kollégiumi tevékenységek rendszere, az irányított, a kötött és a kötetlen idő

5. Téma: A Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség tevékenysége, a folyamatban lévő szakmai és szervezeti fejlesztések

2.5. Kötelező egyéni munka: Záródolgozat elkészítése az alábbi témák egyikéből:

- Intézményének pedagógiai rendszere, a lehetséges fejlesztési irányok bemutatása.
- Szituációelemzés egy felzárkóztatással, vagy tehetséggondozással kapcsolatos esetről.
- Egy kollégiumi alapidokumentum kritikai elemzése, javaslat a javításra.

2. Kurzus

1. A kollégiumpedagógiai módszertani kultúra fejlesztése

Alapítási engedély száma: OM 241/43/2003.

Indítási engedély száma: OM 243/102/2003.

Foglalkozási órák száma: 30 óra

A továbbképzés díja: 38 000.- forint
2. A TOVÁBBKÉPZÉSI PROGRAMRA VONATKOZÓ ADATOK

2.1. A továbbképzési program megnevezése

Kollégiumpedagógiai módszertani kultúra fejlesztése

2.2. A továbbképzés célja

A kollégiumi, nevelőtanári gyakorlattal rendelkező pedagógusok módszertani ismereteinek fejlesztése:

- A Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja Alapelveinek megismertetése, értelmezése, a megvalósításra való felkészítés.
- A kollégiumi funkciók tevékenységrendszerre alakítása.
- A kollégiumi nevelés-oktatás feladatainak alkotó értelmezése (-tanulás, önképzés, rekreáció, kulturális, sport- és önkiszolgáló tevékenység).

2.3. A továbbképzés során

elsajátítandó tartalmi követelmények

- Ismerjék meg a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja Alapelveit, hasonlítsák össze saját programjukkal, képesek legyenek terveket készíteni a szükséges változtatásokhoz.
- Alkotó módon értelmezzék a kollégiumi funkciók szerepét, összefüggéseit. Ismerjék meg a játékpedagógiai felfogásokat. Legyenek tájékozottak az Internet és a multimédia kollégiumi alkalmazásának lehetőségeiről.
- A kollégiumi tevékenységrendszer modelljeinek megismerése után képesek legyenek kritikai (-összehasonlító) elemzést készíteni intézményük gyakorlati megoldásairól.
- Tájékozódjanak a Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség tevékenységéről, az országban folyó szakmai és szervezeti fejlesztésekről.

2.4. A továbbképzés részletes tematikája

1. Téma: A Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja.

- Alapelvek.

- Tevékenységek.
- Eszközök, személyi és tárgyi feltételek.
- Intézményi kompetenciák.

2. Téma: A kollégiumi funkciók tevékenységrendszerre alakítása

- Modellek megismerése, előny-hátrány-elemzés.
- Szociális, szocializációs, felzárkóztató, tehetséggondozó, pályaaorientációs funkciók.
- A szabadidő szervezése és a játékpedagógia elvei a kollégiumban.

3. Téma: A kollégiumi tevékenységek rendszere

- Modellfelfogások, eljárások.
- Tanulás, önképzés, rekreáció, önkiszolgáló és közéleti tevékenység a kollégiumban.
- A kollégiumi diákönkormányzat szerepe, mai tartalmak, működési elvek.

4. Téma: Az Internet, a multimédia, az informatika felhasználási lehetősége a kollégiumi nevelési-oktatási folyamatban

- Informatika a kollégiumban.
- WEB-lap készítése, multimédiás szakköri tevékenység.
- A kollégiumi programok multimédiás támogatása (-kollégiumi híradó, házrádió), az intézménymenedzselés lehetőségei.
- A kollégiumi dokumentációk informatikai, szoftver háttere.

5. Téma: A Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség tevékenysége, a folyamatban lévő szakmai és szervezeti fejlesztések

6. Téma: folyamatban lévő szakmai és szervezeti fejlesztések

2.5. Kötelező egyéni munka:

Záródolgozat elkészítése az alábbi témák egyikéből:

- Intézményének foglalkozási tervei, a tanórán kívüli tevékenység bemutatása
- Szituációelemzés egy hagyományos kollégiumi programról (beszámoló, értékelés).
- Egy kollégiumi nevelőtanári óra tervezete (téma, cél, tartalom, módszer, eszköz).

3. Kurzus

1. Kompetenciaváltozások a kollégiumi nevelő-oktató munkában, intézményvezetésben

Alapítási engedély száma: OM 241/45/2003.

Indítási engedély száma: OM 243/104/2003.

Foglalkozási órák száma: 60 óra

A továbbképzés díja: 72 000.- forint

2. A TOVÁBBKÉPZÉSI PROGRAMRA VONATKOZÓ ADATOK

2.1. A továbbképzési program megnevezése

Kompetenciaváltozások a kollégiumi nevelő-oktató munkában, intézményvezetésben

2.2. A továbbképzés célja

A kollégiumi nevelő-oktató munkával kapcsolatos értékelési, mérési, minőségbiztosítási, minőségfejlesztési lehetőségek megismertetése, a kollégiumi vezetővé válás segítése:

- A minőségelvű gondolkodásra orientálás
- A mérési, értékelési technikák alkotó alkalmazása
- A korszerű vezetői program követelményei, vezetői pályázat készítése
- Kitekintés az országos kollégiumi hálózatra

2.3. A továbbképzés során

elsajátítandó tartalmi követelmények

- Ismerjék meg a kollégiumban alkalmazható mérési, értékelési, minőségfejlesztési, minőségbiztosítási eljárásokat, tudják értelmezni a minőségfogalmakat, felfogásokat. Képesek legyenek tervezni hozzáadott érték mérésére alkalmas kritériumrendszert.
- Hasonlítsák össze intézményük értékelési eljárásait egy lehetséges sikerkritérium listával. Ismerjék meg a COMENIUS 2000. I. intézményi modell struktúráját. Készítsenek kulcsfolyamat elemzést.
- Értsék a vezetői funkciók összefüggéseit, prioritásait, ismerjék meg a korszerű vezetési felfogásokat, a megváltozott vezetői kompetenciákat.

JELENTKEZÉSI LAP

KOLLÉGIUMPEDAGÓGIAI TOVÁBBKÉPZÉSI KURZUSOKRA

A továbbképzés típusa:(X)

1. Kurzus

2. Kurzus

3. Kurzus

Jelentkező neve:.....

Jelentkező leánykori neve:.....

Születési helye:.....

Születés ideje: 19

Lakcíme:

Helység: .....

Utca:..... Szám:.....

Telefon: (.....) .....

Mobil: (.....) .....

E-mail cím:.....

Munkahely neve:.....

Munkahely címe:

Helység: .....

Utca:..... Szám:.....

Telefon: (.....) .....

A képzés díját: (X)

100%-ban az intézmény fizeti

..... %-át az intézmény, a fennmaradó rész befizetését vállalom

100%-ban magam fizetem

A számlát a következő címre kérem:

Helység:.....

Utca:..... Szám:.....

Adószám: - -

Tudomásul veszem, hogy a jelentkezés **a program indítása előtt tíz nappal** mondható le, továbbá határidőn túl történő lemondás esetén a befizetett teljes képzési díjat nem igényelhetem vissza, az a Kollégiumi Szövetséget illeti.

....., 2005.....

.....
a jelentkező aláírása

Munkahelyi vezető hozzájárulása:

PH.

.....
aláírása